

Asynchronous Transfer Mode - ATM

Pavol Segeč

Katedra Informačných Sietí

palo@frkis.utc.sk

Prečo ATM

- Pôvodne špecializácia: jedna služba = jedna sieť (telefónna sieť, telex, X.25 apod.
  - zavedenie jednej služby = kompletne vybudovanie celej siete, vyškolenie personálu, oddelený management
  - špec. sieť - nepružná na zavádzanie nových služieb
- vznik nových komunikačných služieb
  - rozličné nároky na sieť často nedefinované (High Res TV, video konferencie, vysoko rýchlostné dátové prenosy)
  - **Hlas:** generovaný asynchrónne, prenos synchrónny, objem prenášaných dát relatívne malý, signál môže byť dosť chybový

Prečo ATM (2)

ATM

- **Video:** generovanie synchrónne (nepretržitý tok dát), prenos synchrónny, objem prenášaných dát sa môže meniť podľa kvality, musí byť kontrola chybovosti - vplýva na kvalitu
- **Dáta:** dáta generované synchr. or asynchrónne, prenos zvyčajne asynchrónny, objem prenášaných dát sa mení, citlivosť na chybovosť extrémne vysoká
- Vývoj v technológiách: Fiber Optics, Image Coding Techniques, Polovodičový priemysel

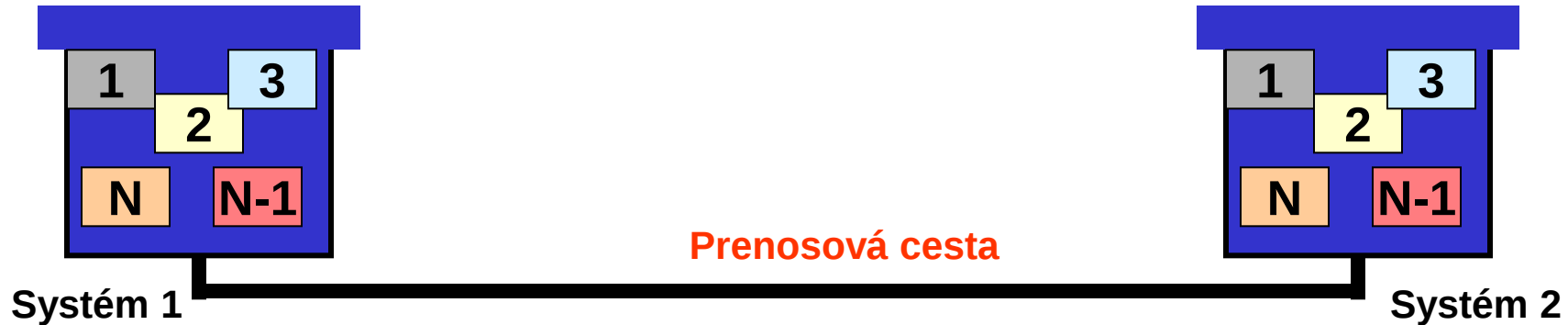
Potreba pružnej, flexibilnej siete s progresívnou technológiou
=> vývoj a definovanie ATM princípov

B-ISDN – širokopásmová digitálna sieť integrovaných služieb

- **ISDN:** prvá univerzálna sieť pre prenos a prepájanie väčšiny súčasných služieb
  - **nevýhody:**
    - neefektívna pre signály s variabilnou rýchlosťou prenosu
    - 64 kbit/s kanál - nedostatočný pre rýchle signály (počítačové dáta, video)
    - Obsadený celý kanál na dobu trvania spojenia
- Požiadavky na univerzálnu B-ISDN sieť:
  - nezávislosť na službe a na type koncového terminálu
  - nezávislosť na rýchlosti
  - prenos dátových signálov
  - prenos synchrónnych signálov
  - podpora spojovo orientovanej (connection-oriented) prevádzky
  - podpora nespojovanej (connectionless) prevádzky
  - spoľahlivý a bezchybný prenos
  - spolupráca s existujúcimi sieťami
  - bezpečnosť do budúcnosti
  - šandardizácia

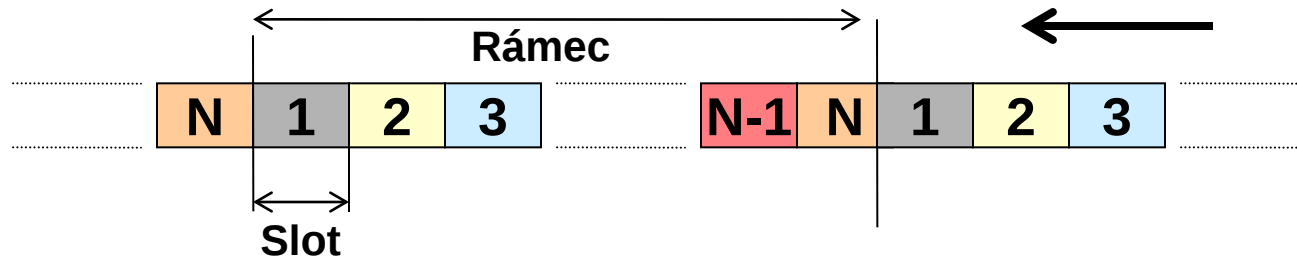
Využitie prenosovej cesty

ATM

1. Synchronný prenos
2. Paketový prenos
3. Asynchrónny prenos

Synchrónny prenos

- Prenosová cesta sa zdelí na tzv. časové sloty
- Pozícia slotu a rámca je presne určená v čase, obsah rovnomerne obsadzovaný pomocou synchrónneho časového multiplexovania
- používané napr. v tel. sieti

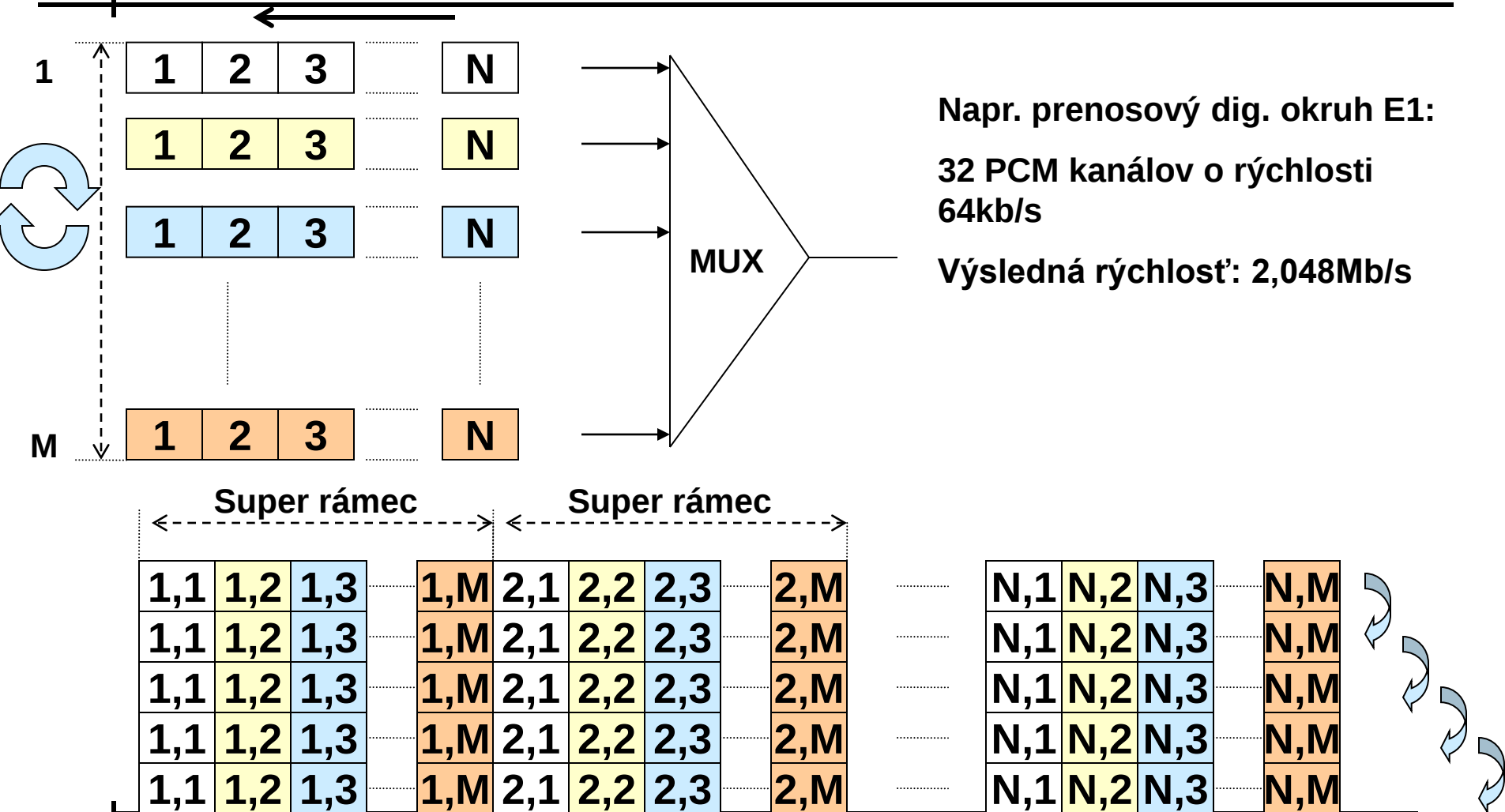
Výhody

- jeden slot pridelený jednému komunikujúcemu
- získam garanciu prenosovej šírky pásma
- prenášajú sa len „užitočné dáta“

Nevýhody

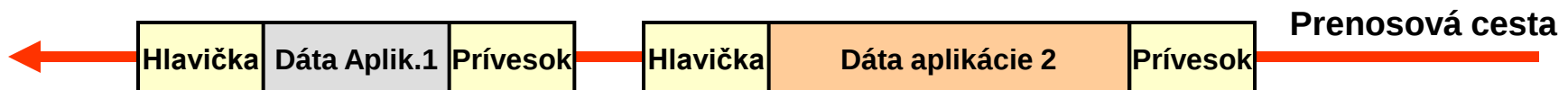
- plytvanie prenosovými prostriedkami (ak nemám konšt. gener. dáta)
- pre dátové siete nie veľmi vhodné

Super rámce

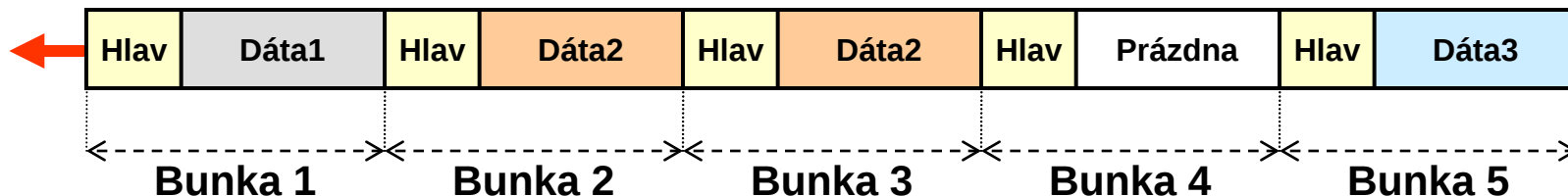
Paketový prenos

- Používa dátové bloky (pakety) premenlivej dĺžky
- Každý paket: nezávislý dátový blok => potrebujem dodať doplnkové info potrebné k prenosu paketu => hlavička, resp. prívesok
- Dáta môžu prísť poprehadzované
- Dáta sa môžu stratiť
- **Nevýhoda:** prenášam „neužitočné informácie“, negarantuje prenosové pásmo, zaťaženie každého prenosového uzla
- **Výhoda:** Efektívne a ekonomické využitie prenosového pásma (dáta sú prenášané len vtedy, keď sú nejaké určené k prenosu)

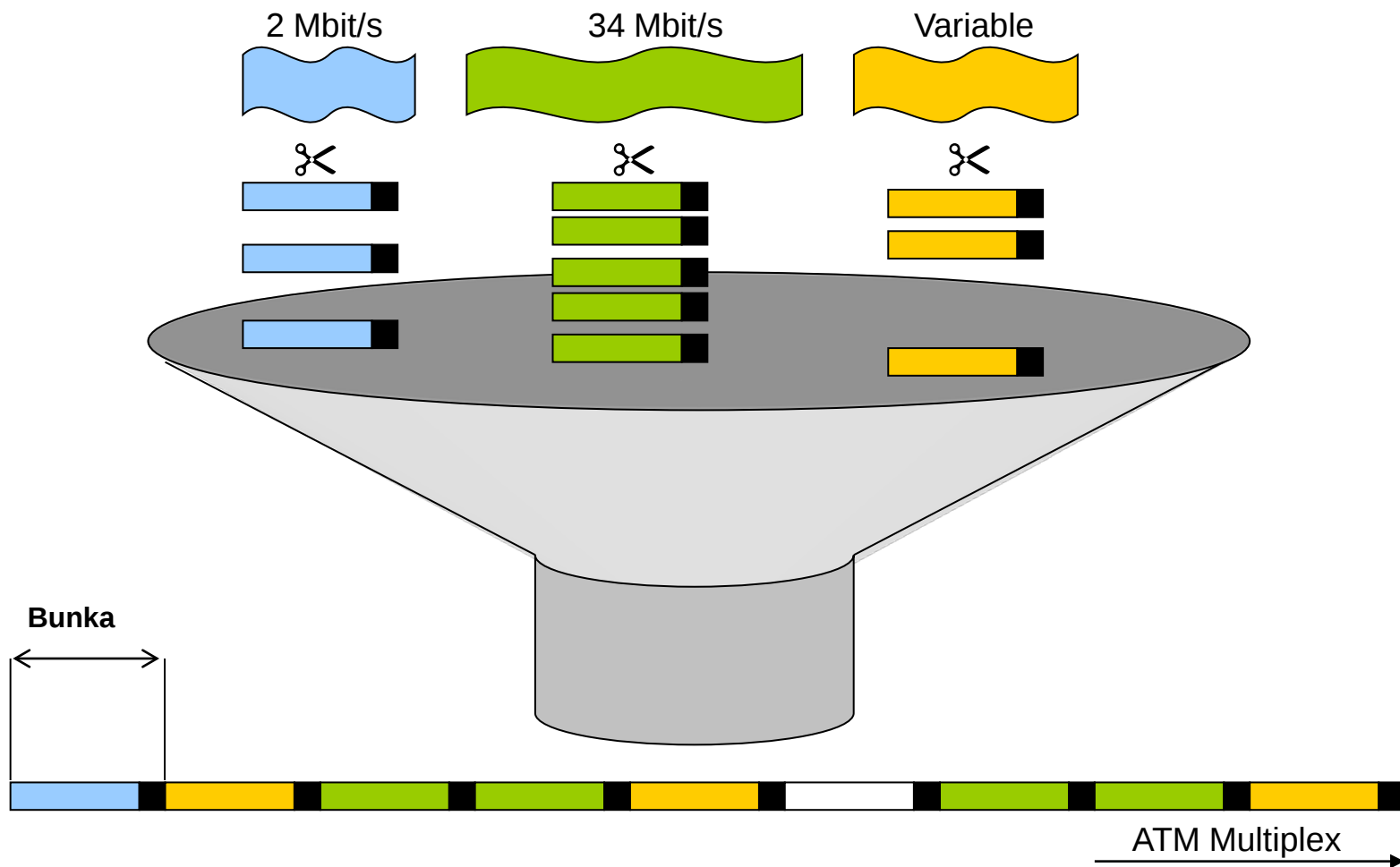
Asynchrónny prenos

- Kombinuje synchrónny a paketový prenos
- Dátový blok paket (bunka), má konštantnú veľkosť (pre odhad spracovania v uzle)
- Pozícia bunky je určená časom
- Dáta sú prenášané vtedy, keď sú pripravené k prenosu (ináč sa vkladajú „prázdne“ bunky)
- Bunky sa pridelujú podľa nárokov tokov dát aplikácií (štatistický mux.)
- Použitý pri technológii ATM (Asynchronous Transfer Mode)

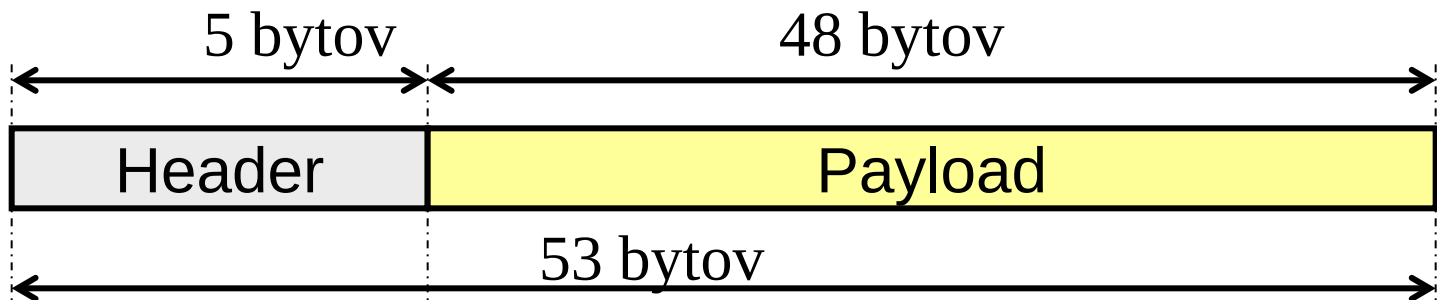
Štatistický mux.

ATM

Vlastnosti ATM

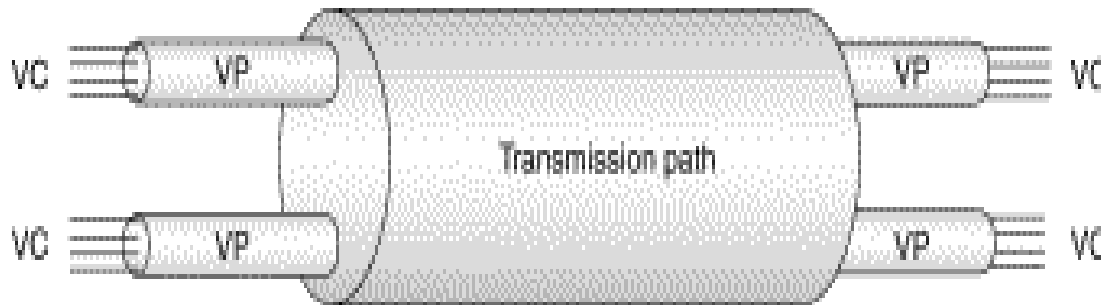
- Paket konštantnej dĺžky 53 byte - *bunka (cell)* :
  - *hlavička (header)*: 5 byte
  - *informačné pole (payload)*: 48 byte

- bunky ukladané do multiplexu nepravidelne → *štatistickým multiplexovaním*

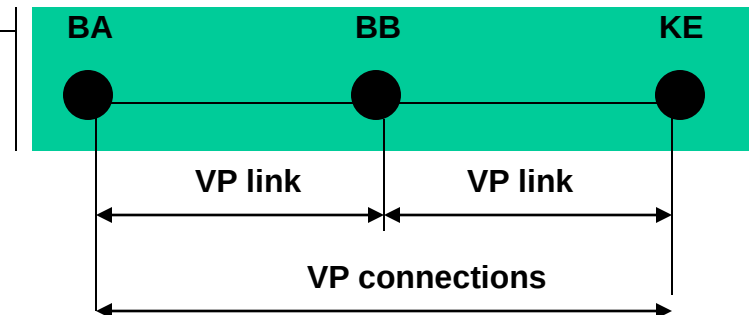
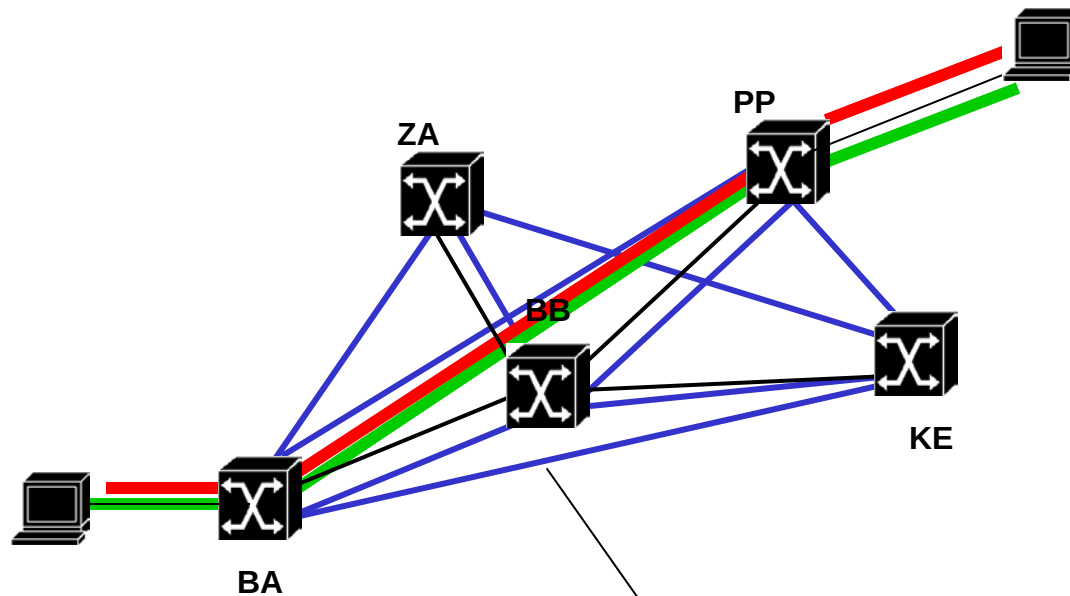
Vlastnosti ATM (2)

- **Spojovo orientovaný prenos:** pred prenosom užívateľských dát – potrebná fáza zostavenia kanála (okruhu) – virtuálny kanál
  - pomocou adaptačnej vrstvy - aj podpora **nespojovaného prenosu**

- smerovanie - pomocou: VC a VP
  - VC - Virtual Channel (virtuálny kanál)
  - VP - Virtual Path (virtuálna cesta)
- proces zostavovania spojenia → vytvorenie postupnosti VC (end-to-end spojenie)
- všetky bunky jedného spojenia prepravované tým istým VC
- zostavovanie spojenia - riadené signalizáciou

VP & VC

Vlastnosti ATM (3)

Identifikátory ATM buniek:

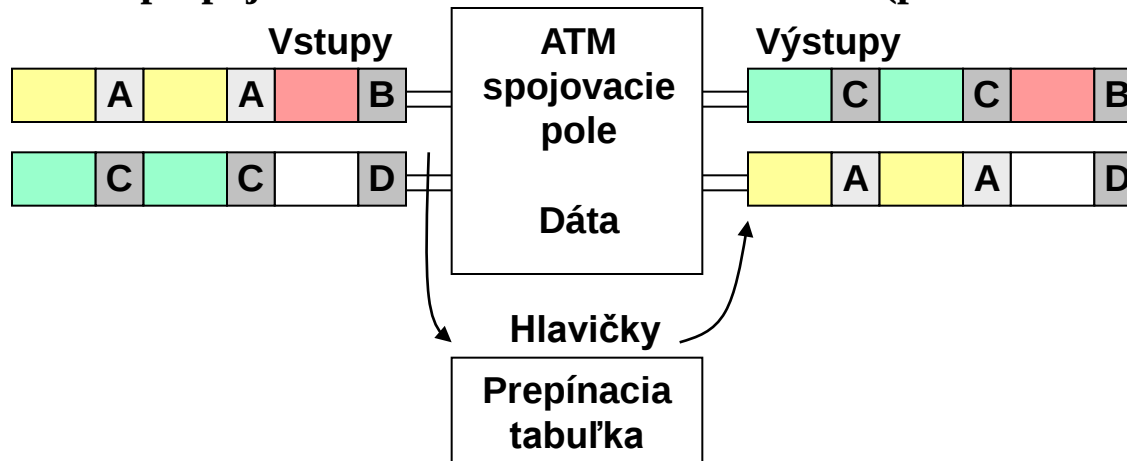
- VPI (Virtual Path Identifier)
- VCI (Virtual Channel Identifier)

Kombinácia **VPI + VCI** – jedinečná pre všetky bunky patriace jednému spojeniu (uzol-uzol)

- **PTI (Payload Type Identifier)** – závisí od „payload“ prenášaného v bunke:
  - používateľská informácia prenášaná transparentne sieťou
  - sieťová informácia

Vlastnosti ATM (4)

- Transparentné prepájanie buniek v smerovacích uzloch (po zostavení spojenia)

- **Žiadna kontrola chýb v sieťových uzloch** (ak pri prenose dôjde ku chybe, sieť sa o nápravu nestará ⇒ žiadny opakovaný prenos iniciovaný uzlom)
- **Žiadna kontrola toku dát (flow control) a prevádzky v sieťových uzloch**
  - **Resource Allocation** – pridelenie šírky pásma pre dané virtuálne spojenie (posudzuje sa žiadosť o spojenie, pri pravdepodobnosti preťaženia multiplexu - odmietnutie žiadosti)
  - **QoS** – kvalita služby požadovaná používateľom (základné parametre: strata buniek, oneskorenie, jitter)
  - **UPC (Usage Parameter Control)**: dohľad nad dodržiavaním kontraktu medzi používateľom a sieťou

ATM princípy - zhrnutie

ATM

- **Paketová technológia** - prenáša pakety (bunka, cell) fixnej dĺžky, 53B
- **spojovo orientovaná technológia** - musí byť založené spojenie pred prenosom dát - signalizácia - spojenie fixné, dané adminom siete (PVC) alebo podľa požiadaviek (SVC)
- podporuje spojenie 1:1(full duplex) a aj 1:A (half duplex)
- ponúka spoľahlivý a bezchybný prenos
- Žiadna kontrola chýb v sieťových uzloch
- podporuje QoS
- každé spojenie môže mať vlastné QoS
- Policy and admission control vo vstupných uzloch
- Žiadna kontrola toku dát a prevádzky v sieťových uzloch
- podporuje spoluprácu so súčasnými LAN a WAN sieťami (MPOA, LANE)
- používa asynchrónny časový multiplex

ATM a B-ISDN štandardy a špecifikácie

dva typy organizácií:

1. *formálne štandardizačné organizácie*

- **ITU-T** – International Telecommunications Union – Telecommunications: www.itu.ch
predtým CCITT – International Telegraph and Telephone Consultative Committee
- **ANSI** – American National Standards Institute - v USA: www.ansi.org
- **ETSI** – European Telecommunications Standards Institute – v Európe: www.etsi.org

2. *priemyselné fóra*

- **ATM Forum**: www.atmforum.com
- **IETF** – Internet Engineering Task Force: www.ietf.org

ISO OSI model

Vrstvy

Aplikačná
Prezentačná
Relačná
Transportná
Sieťová
Linková
Fyzická

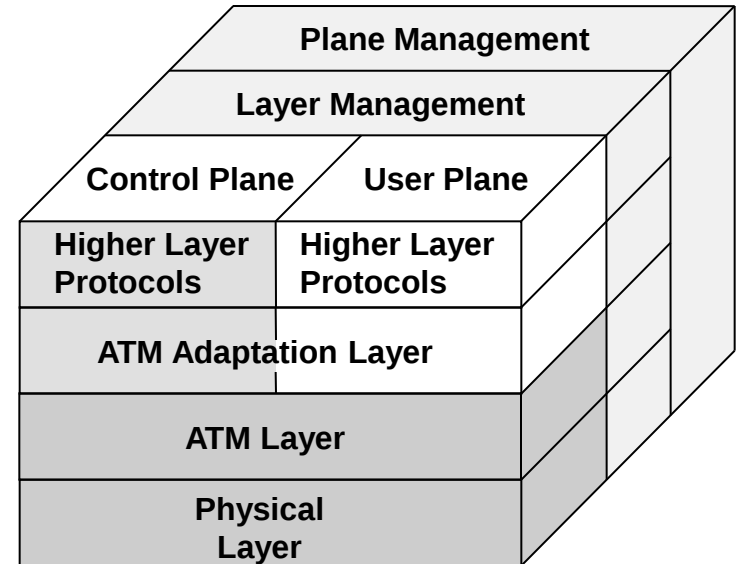
- rozbitie na jednoduchšie celky
- urýchlenie vývoja
- uľahčenie učenia a porozumenie

ATM protokolový referenčný model

ATM

- **Prenosová (fyzická vrstva)** - stanovenie prenosovej rýchlosti, prevod na linkový kód, spracovanie synchronizačných informácií
- **Vrstva ATM** - vyhodnocuje funkcie hlavičky
- **Vrstva AAL** prispôsobuje prenášané používateľské dáta formátu bunky ATM.
- **Vyššie vrstvy** – hlas, video, LANs, IP, FR, atď.

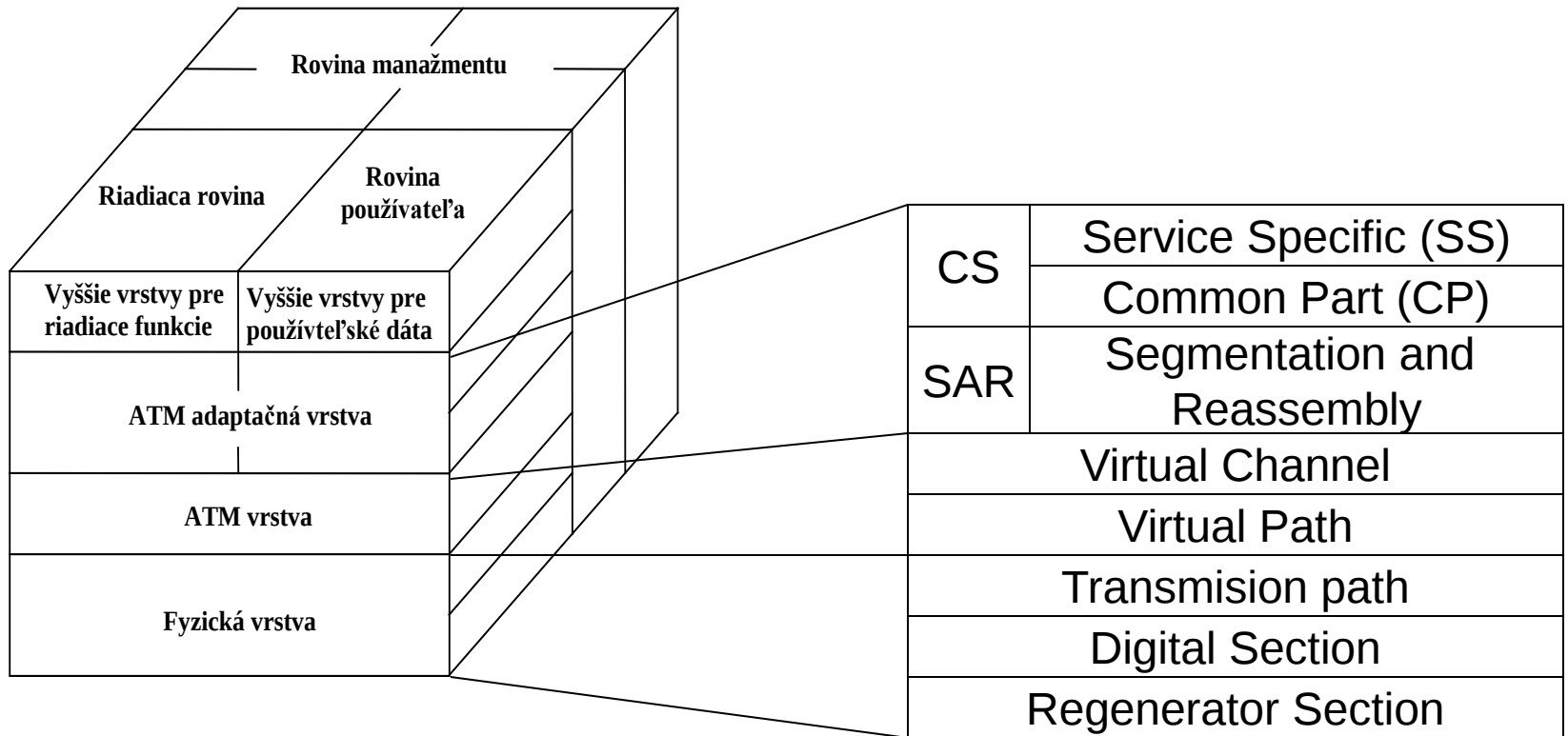
- ❖ **Používateľská rovina (User Plane)** – prenos používateľských dát
- ❖ **Riadiaca rovina (Control Plane)** - zostavenie, udržiavanie a rušenie spojenia
- ❖ **Rovina manažmentu (Management Plane)** - monitorovanie a dohľad nad sieťou:

- **Layer Management podrovina** –dohľad nad úlohami vrstiev
- **Plane Management podrovina** - riadi systém ako celok (dohľadové a koordinačné úlohy v sieti)

Referenčný model

ATM

Fyzická vrstva (1)

ATM vrstva

↕ ATM bunka

Transmission Convergence

↕ ATM, SDH, PDH

Physical Media

→ Prenos po bitoch

Pracuje s bunkami aj s bitmi

Funkcie:

- Cell delineation – rozoznávajúce hranice bunky pomocou HEC
- verifikácia hlavičky bunky (cez HEC)
- Cell decoupling/uncoupling – vkladanie vyberanie prázdnych buniek – const rate
- adaptácia toku rámcov na bity a na používaný prenosový systém (PDH, SDH, FDDI)

- Vysielanie a príjem bitov a fyzický prístup na prenosové médium
- funkcie sa líšia od použitého média
- zabezpečuje aj správnu bitovú synchronizáciu
- ITU-T základné rýchlosti 155,520 Mbit/s a 622,080 Mbit/s

✓ prenos pomocou SDH, PDH aj multiplexom ATM

✓ ITU-T : 155,520 Mbit/s a 622,080 Mbit/s

✓ **verejné siete:** optické vlákno, koaxiálny kábel

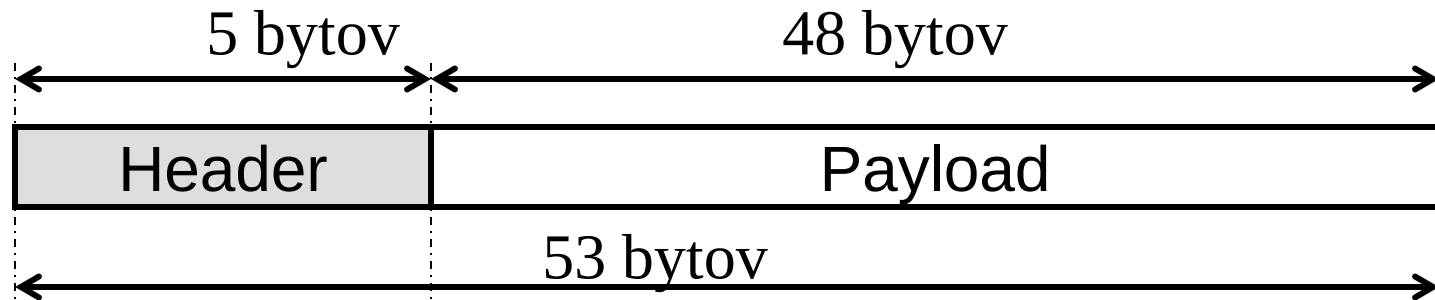
✓ **privátne siete:** aj UTP – Unshielded Twisted Pair a STP – Shielded Twisted Pair

Fyzická vrstva (2)

ATM

- Používané rozhrania pre verejne siete v Európe
  - STM-1, rozhranie SDH, 155,520 Mbit/s, monomódové optické vlákno
  - STM-4. Rozhranie SDH, 622,080 Mbit/s, monomódové optické vlákno
  - E1, 2,048 Mbit/s, medené páry alebo koax
  - E3, 34,368 Mbit/s, koax
- Používané rozhrania pre lokálne siete
  - STM-4. Rozhranie SDH, 622,080 Mbit/s, monomódové optické vlákno
  - STM-1, rozhranie SDH, 155,520 Mbit/s, monomódové optické vlákno
  - STM-1, rozhranie SDH, 155,520 Mbit/s, medené páry
  - STM-1, kontinuálny tok ATM buniek 155,520 Mbit/s, monomódové optické vlákno
  - OC-1, rozhranie SONET, 51 Mbit/s, monomódové optické vlákno
  - OC-1, rozhranie SONET, 51 Mbit/s, medené páry
  - Rozhranie s rýchlosťou 25,6 Mbit/s, medené páry

ATM vrstva - ATM bunka

- Základná informačná jednotka
- Veľkosť – konštantná – výhody:
  - Ľahšie multiplexovanie, jednoduchšie odhadnutie hraníc bunky, ľahšie odhadnutie správania siete, stavu bufrov (vyrovnávacích pamätí)
- Payload – transparentný pre sieť

Formát hlavičky ATM bunky

UNI

NNI

8	7	6	5	4	3	2	1	B a
VPI				GFC				1
VCI				VPI				2
VCI								3
C LP	PT			VCI				4
HEC								5

8	7	6	5	4	3	2	1	B a
VPI								1
VCI				VPI				2
VCI								3
C LP	PT			VCI				4
HEC								5

GFC – *Generic Flow Control* – slúži na kontrolu dodržiavania dohodnutých parametrov medzi sieťou a koncovým používateľom; identifikácia viacerých endpoints zdiaľajúcich jedno ATM spojenie

VPI – *Virtual Path Identifier* – identifikátor virtuálnej cesty

VCI – *Virtual Channel Identifier* – identifikátor virtuálneho kanála

PT – *Payload Type* – typ bunky – používateľska alebo riediaca

CLP – *Cell Loss Priority* – určuje prioritu bunky

HEC – *Headre Error Check* – zabezpečenie hlavičky, používa fyzická vrstva pre kontrolu správnosti prenesenej hlavičky

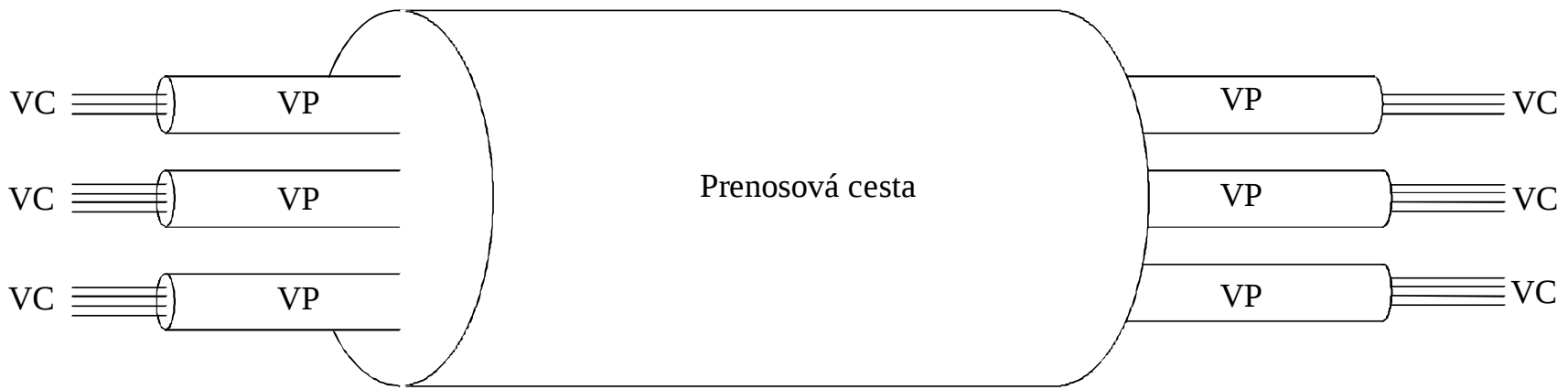
ATM vrstva

ATM

- Základná funkcia – prenos buniek od zdroja k cieľu, tak aby bola v každom okamihu zabezpečená kvalita, ktorá je definovaná pre spojenie, t.j.
  - Vyhodnocovanie a identifikácia VC a VP z hl. bunky
  - Multiplexovanie a prepínanie buniek
  - Vytvorenie a vyplnenie hl. bunky, okrem HEC
  - Kontrola toku buniek
  - Riadenie priepustnosti
  - Dodržovanie QoS parametrov
  - Riadenie siete pomocou riadiacich buniek
- Nezávislá na fyzickom prenosovom spojení
- Spoločná pre všetky info toky

VCI a VPI

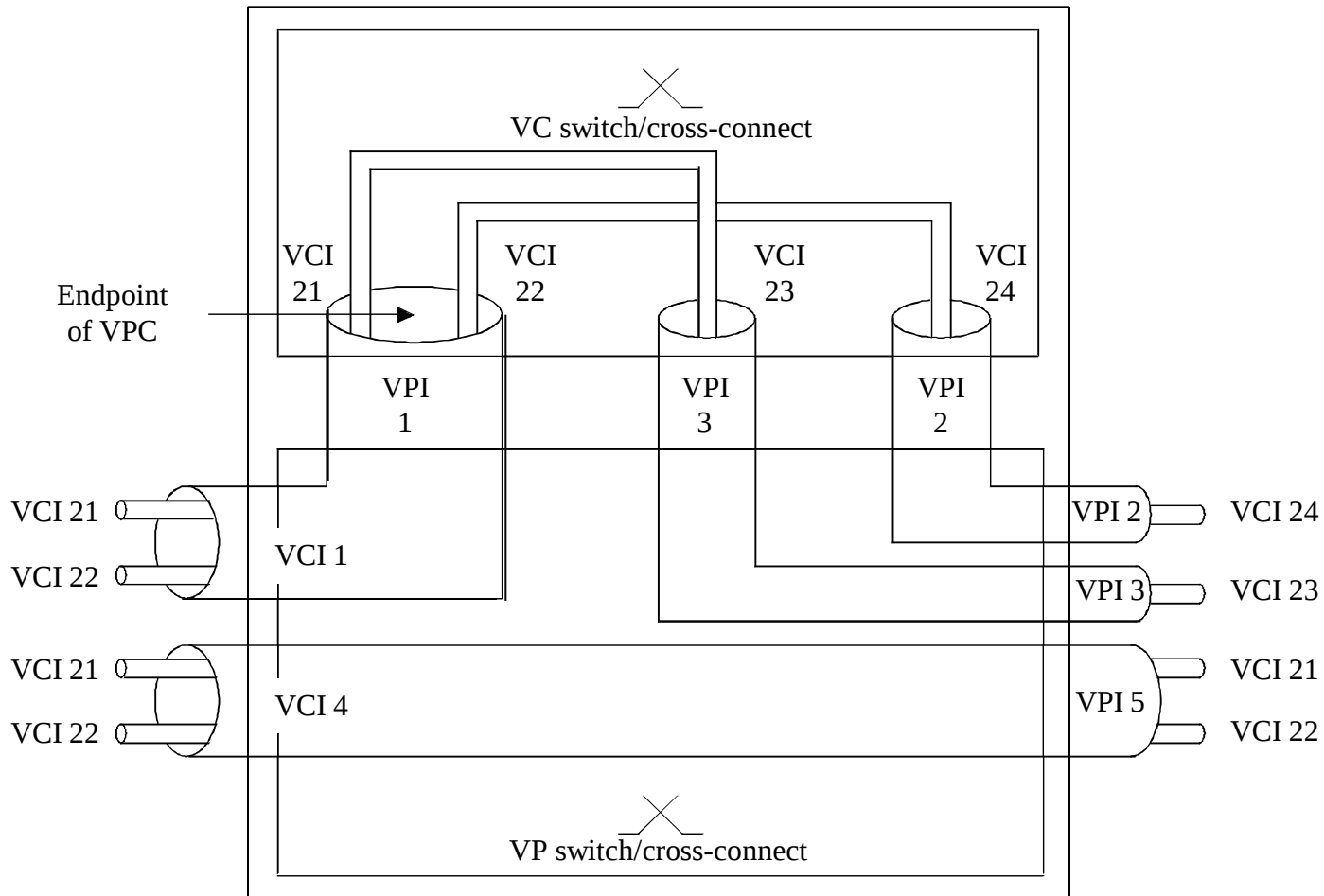
- ATM delená na dve nezávislé podvrstvy:
  - **Úroveň virtuálnych spojení** (Virtual Connection Level) – vyššia úroveň – prepojovacia sieť
  - **Úroveň virtuálnych ciest** (Virtual Path Level) – nižšia úroveň – definujem logickú štruktúru siete

VC - virtuálny kanál

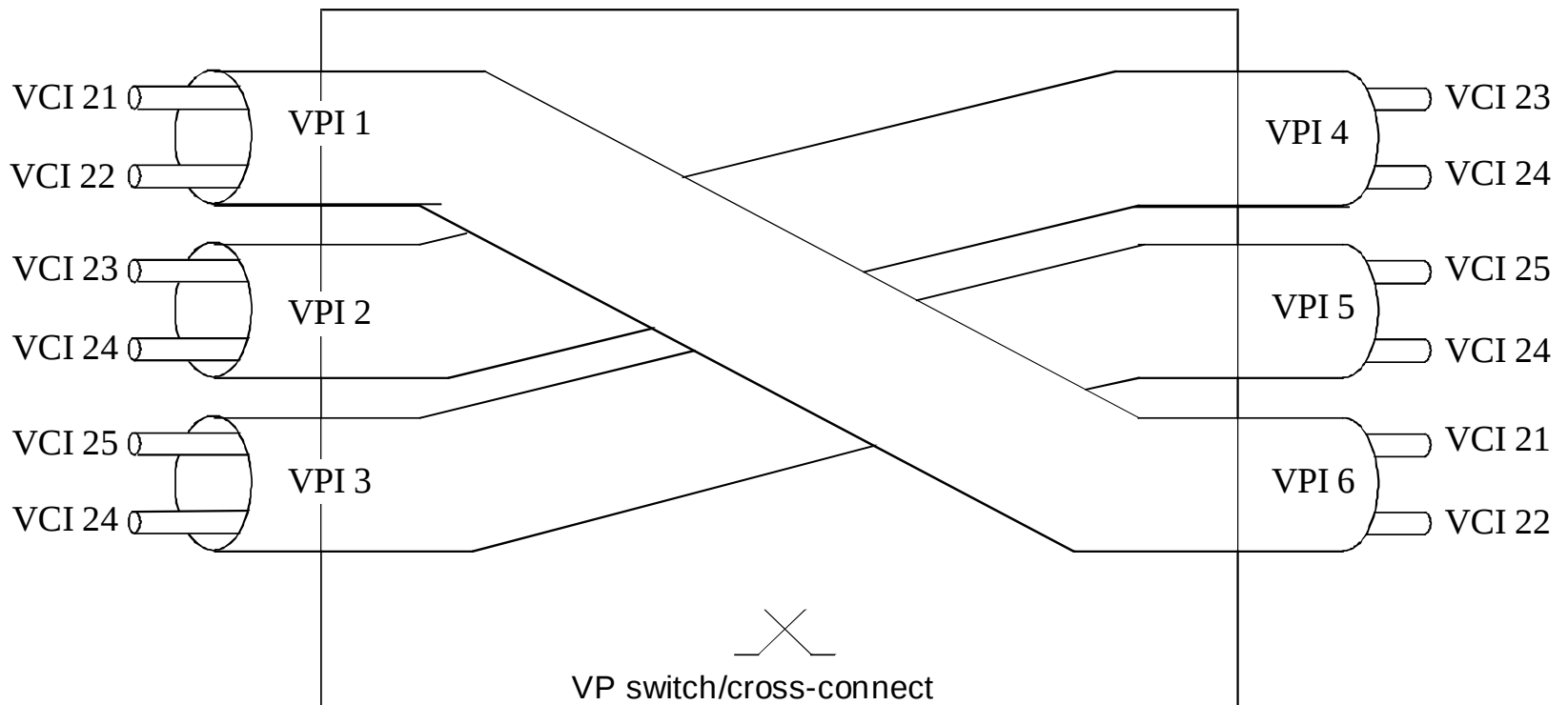
VP - virtuálna cesta

ATM prepínač - VC switch

ATM prepínač - VP Cross-connect

ATM

Parametre QoS a prevádzkové parametre

ATM

- **Prevádzkový kontrakt (Traffic contract)** – dohoda medzi používateľom a sieťou, kde sieť garantuje QoS, za podmienky že používateľ neprekročí tok definovaný v prevádzkovom kontrakte
- **ATM QoS parametre**
  - *Cell Loss Ratio (CLR)*
  - *Cell misinsertion Ratio (CMR)*
  - *Cell Error Ratio (CER)*
  - *Mean Cell Transfer Delay (MCDT)*
    - *Propagation delay* – oneskorenie prenosom (fixné)
    - *Processing delay* – oneskorenie spracovávaním (pohyblivé)
  - *Cell Delay Variation (CDV)*
- **Parametre prevádzkového kontraktu**
  - *Peak Cell Rate (PCR)*
  - *Sustainable Bit Rate (SCR)*
  - *Maximu Burst Size (MBS)*
  - *Cell Delay Variation Tolerance (CDVT)*

Kategórie služieb na ATM vrstve - ATM Fórum

ATM Forum Traffic Management Specification 4.0 :

• Constant Bit Rate (CBR) Service

- konštantné prenosové pásmo počas trvania celého spojenia (PCR)
- aplikácie v reálnom čase, časová transparentnosť - hlas, video, circuit emulation

• Real-Time Variable Bit Rate (rt-VBR) Service

- premenlivé prenosové pásmo, časová transparentnosť
- hlasové a video aplikácie
- pre používateľa - daná minimálna šírka pásma (SCR), prekročenie do max. hodnoty (PCR), v určitých medziach (MBS)

• Non-Real Time Variable (nrt-VBR) Service

- aplikácie bez časovej transparentnosti s premenlivou (bursty) prenosovou rýchlosťou
- parametre: SCR, PCR, MBS

• Unspecified Bit Rate (UBR) Service

- aplikácie bez časovej transparentnosti, bez garancie kvality služieb - "**best effort service**"
- klasický prenos súborov, e-mail
- cenovo najvýhodnejšia !!!

• Available Bit Rate (ABR) Service

- dátové prenosy tolerujúce zmenu prenosového pásma a neočakávané oneskorenie buniek
- využíva dostupné prenosové pásmo v multiplexe
- parametre: PCR, MCR - Minimum Cell Rate
- používateľ - používa prenosovú rýchlosť medzi PCR a MCR

Atribúty a garancie jednotlivých kategórií služieb

ATM

Service Category	Traffic Descriptor	Guarantees			Feedback Control
		Loss (CLR)	Delay (CDV)	Bandwidth	
CBR	PCR	Yes	Yes	Yes	No
rt-VBR	PCR, PCR, MBS	Yes	Yes	Yes	No
nrt-VBR	PCR, SCR, MBS	Yes	No	Yes	No
UBR	PCR	No	No	No	No
ABR	PCR, SCR behaviour parameters	Yes	No	Yes	Yes

Použitie kategórií služieb pre jednotlivé aplikácie

ATM

Applications	CBR	rt-VBR	nrt-VBR	ABR	UBR
<i>Critical Data</i>	Good	Fair	Best	Fair	No
<i>LAN Interconnect</i>	Fair	Fair	Good	Best	Good
<i>WAN data transport</i>	Fair	Fair	Good	Best	Good
<i>Circuit emulation</i>	Best	Good	No	No	No
<i>Telephony, videoconferencing</i>	Best	?	?	No	No
<i>Compressed audio</i>	Fair	Best	Good	Good	Fair
<i>Video distribution</i>	Best	Good	Fair	No	No
<i>Interactive multimedia</i>	Best	Best	Good	Good	Fair

? = to be determined

Triedy služieb (podľa ITU-T)

ATM

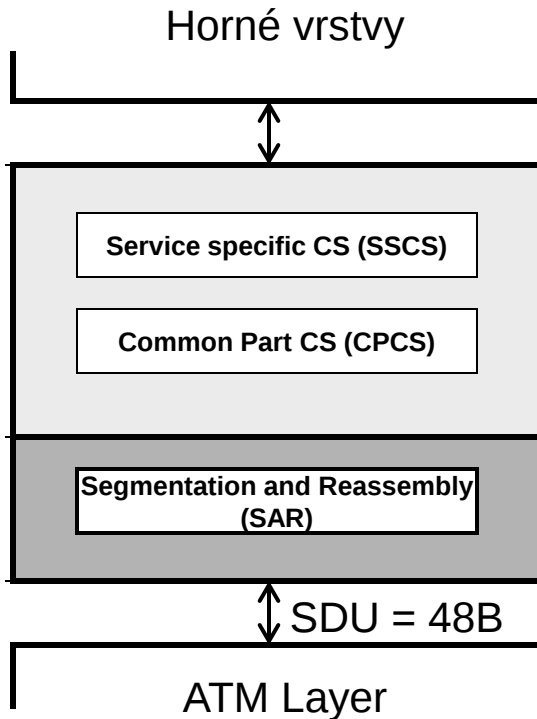
	trieda A	trieda B	trieda C	trieda D
synchronizácia	vyžadovaná		nevyžadovaná	
prenosová rýchlosť	konštantná	premenlivá		
druh spojenia	spojovo orientovaný (s potrebou zostavenie spojenia)			nespojovo orientovaný
príklady	emulácia okruhov (prenos audio a video)	komprimované video	spojovo orientovaný dátový prenos	nespojovo orientovaný dátový prenos
typ služby AAL	AAL 1	AAL 2	AAL 3/4	
AAL 5				

ATM adaptačná vrstva

ATM

- Leží medzi ATM vrstvou a vyššími protokolovými vrstvami alebo aplikáciami
- Mapuje PDU vyšších vrstiev do informačného poľa ATM buniek a späť
- Poskytuje rozsiahle množstvo funkcií podľa potreby aplikácie – široké spektrum aplikácií, služieb – potreba klasifikácie pre zovšeobecnenie možných požiadaviek na službu

AAL vrstva - štruktúra

Convergence Sublayer

- vykonáva prídavné funkcie ako multiplexovanie, detekcia straty buniek, obnova časovania
- môže byť ešte členená do podvrstiev
  - SSCS - závislá na službe
  - CPCS - spoločná pre všetky služby

Segmentation and reassembly

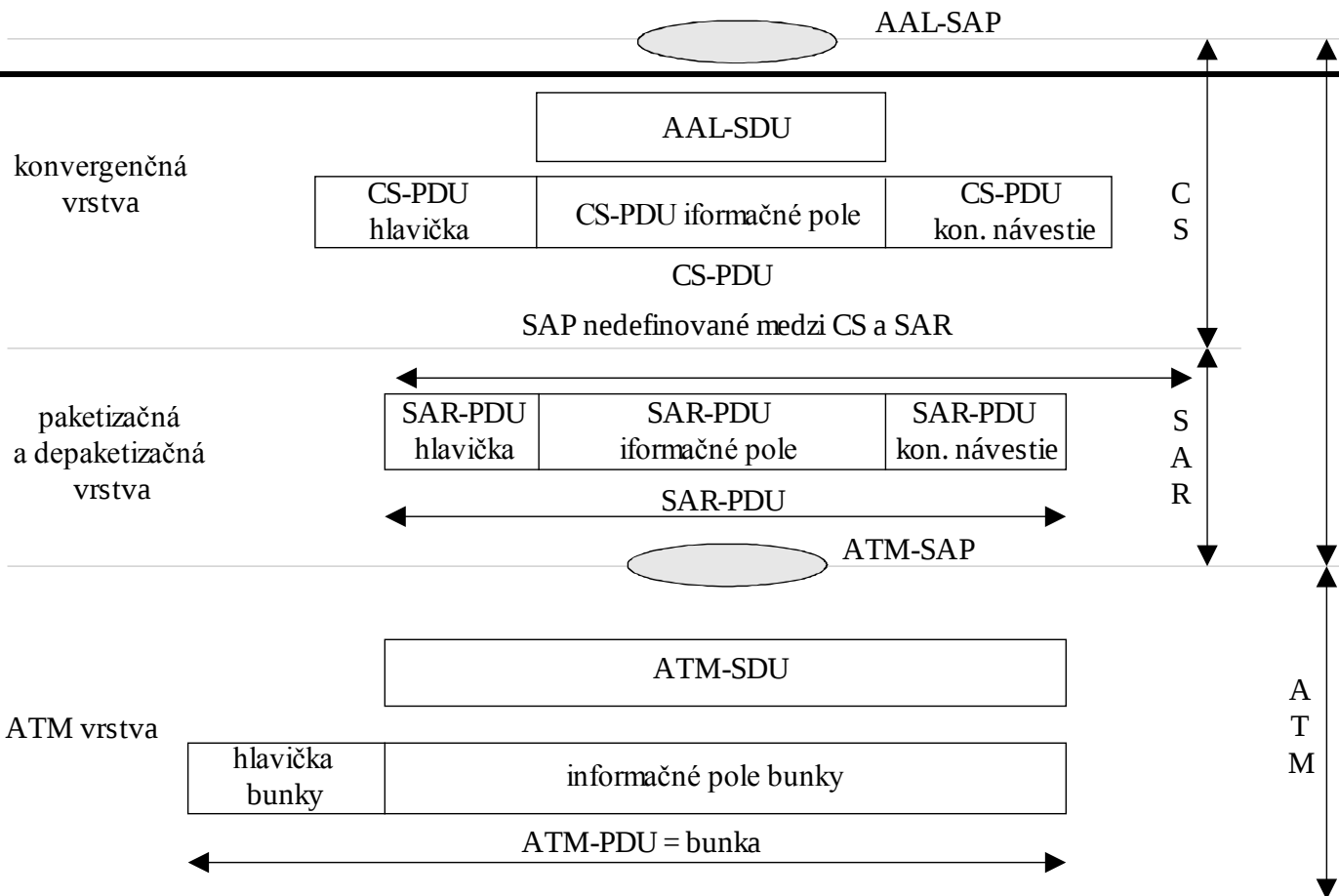
- spracúva SDU vyššej vrstvy do tvaru inf. podľa ATM bunky (smer AAL do ATM) = segmentation
- opačne skladá z prúdu buniek SDU vyššej vrstvy = reassembling

Použitie vrstiev sa mení, v niektorých aplikáciách sú niektoré vrstvy nepoužívané

Typy AAL

- **AAL - 1:** for CBR traffic
- **AAL - 2:** for VBR type traffic
- **AAL - 3/4:** connection-oriented VBR, connection-less service
- **AAL - 5:** most popular for data. Also called seal (simple and efficient adaptation layer)

AAL - princíp (1)

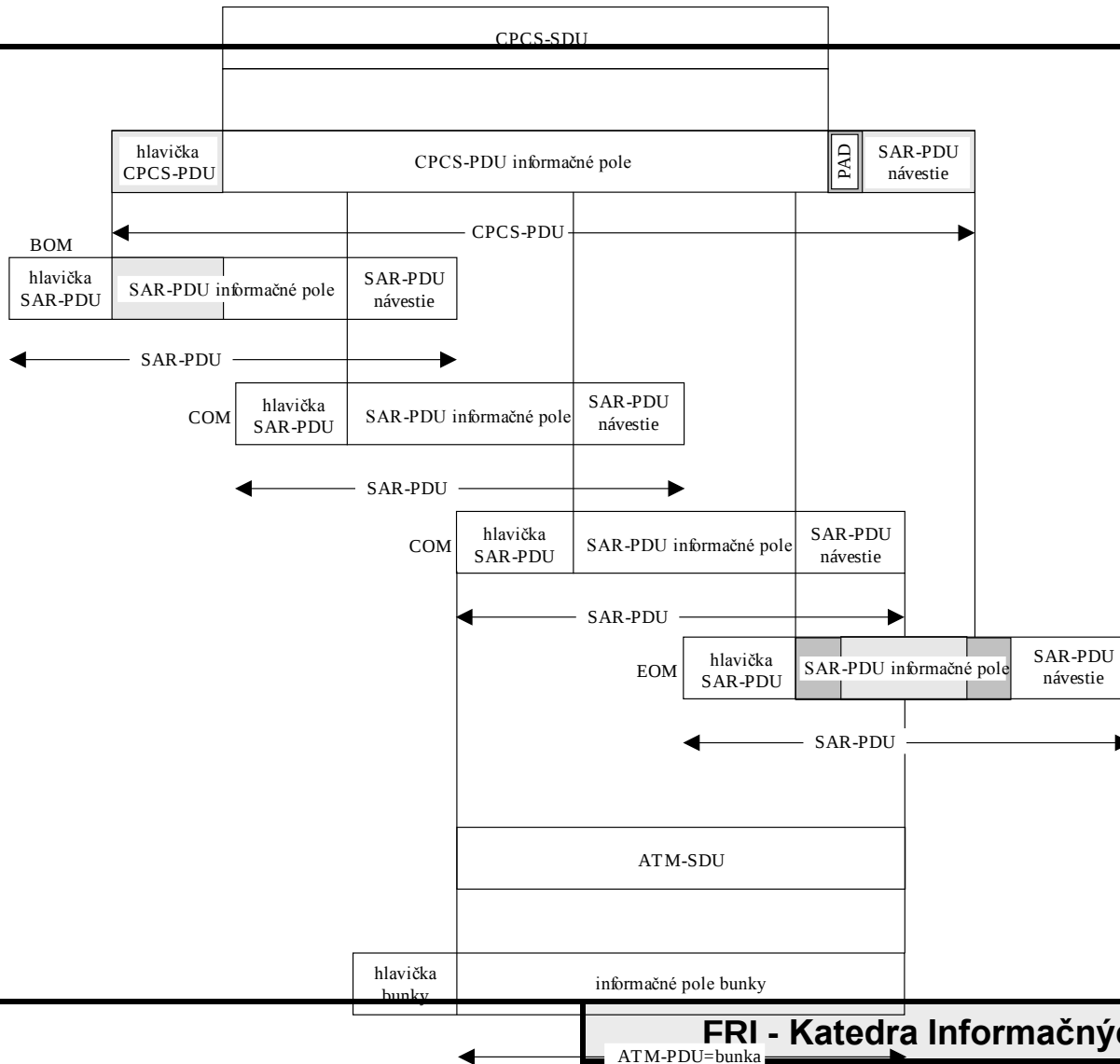
Legenda:

SDU-Service Data Unit

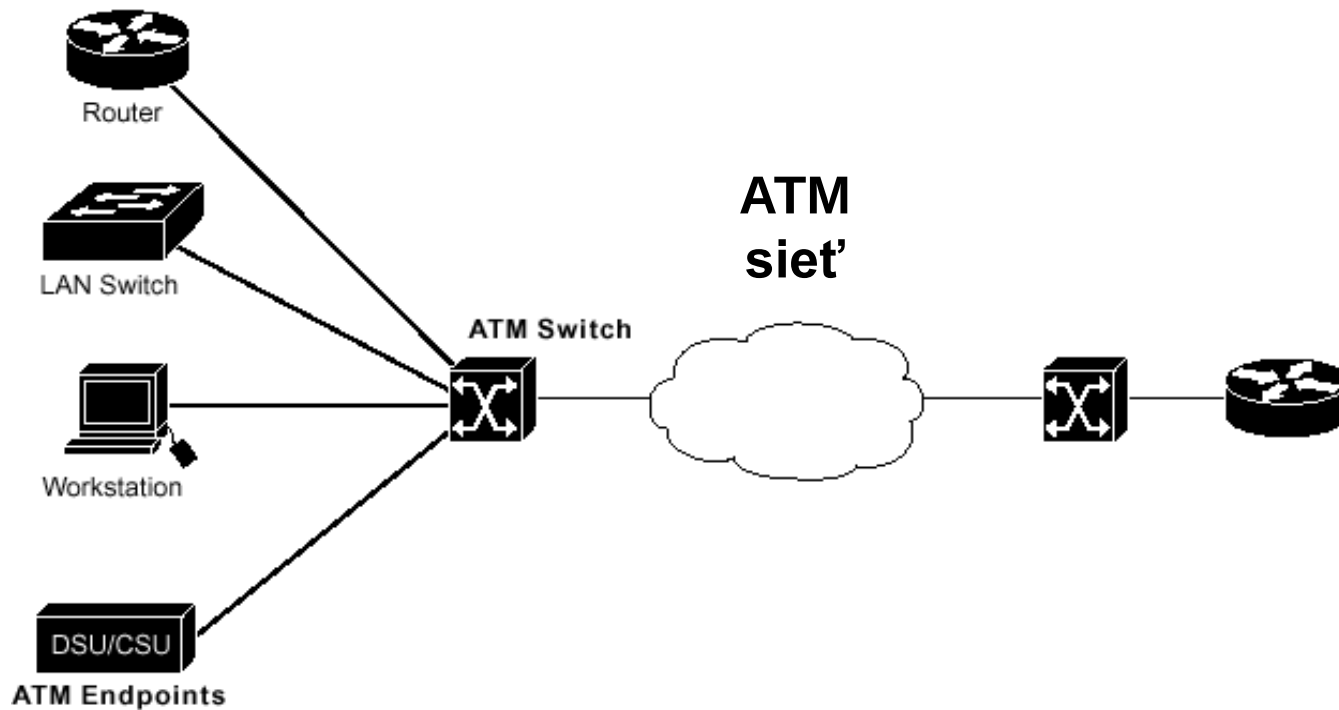
PDU-Proticol Data Unit

SAP-Service Access Point

AAL - princíp

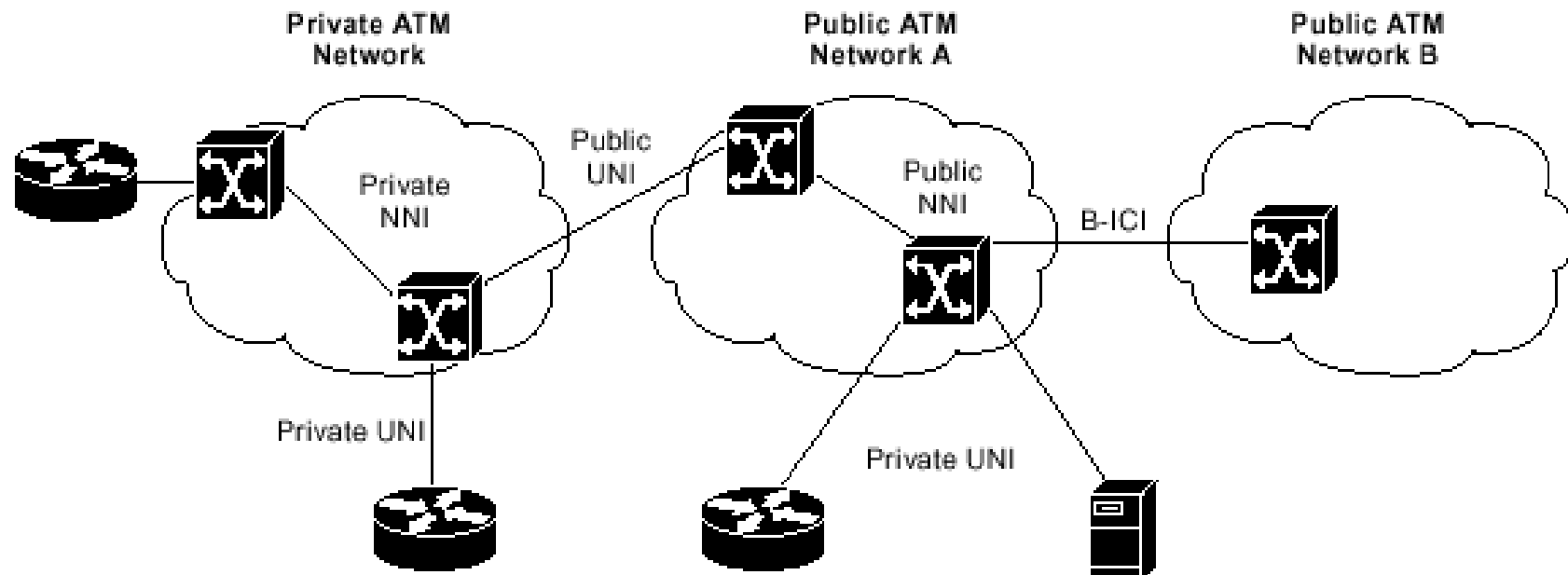

ATM zariadenia

- Dva typy zariadení
  1. ATM switch (prepínač)
  2. ATM endpoints – ATM NIC, DSU/CSU

ATM sieťové rozhrania - UNI, NNI

UNI: User – Network Interface

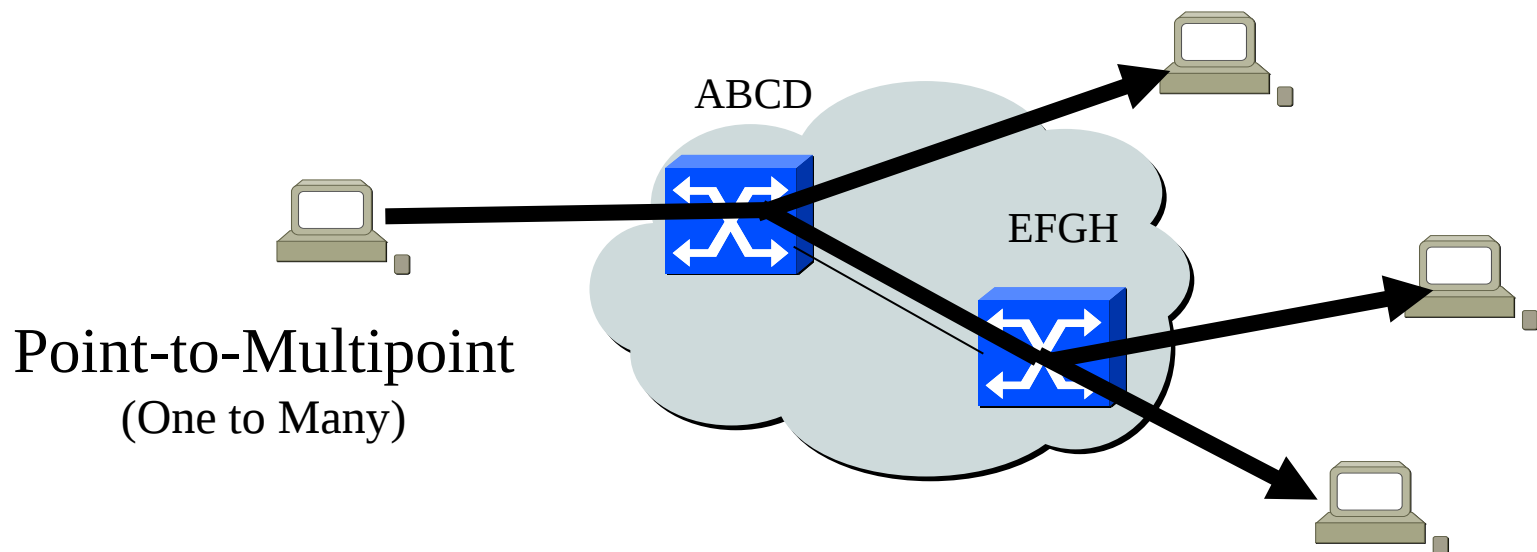
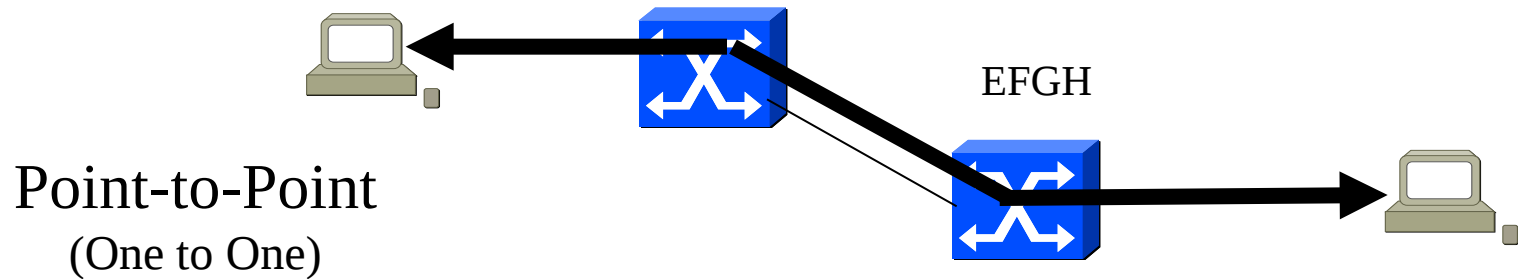
NNI: Network – Network Interface

Typy spojení v ATM

- Vytvárané za pomoci signalizačných protokolov
- Point – to – point
  - Half duplex (jednosmerné)
  - Full duplex (obojsmerné)
- Point – to – multipoint
  - Half duplex: od root-a k listom
  - List nemôže vysielat'
- Asymetrické
- symetrické
- ATM nemá podporu pre multicastové a broadcastové vysielanie – nevýhoda – musí riešiť náhradnými metódami, napr. broadcast server

Point-to-point vs Point-to-Multipoint

ATM

Hlavné funkcie signalizačných protokolov

ATM

- Lokalizácia koncových bodov (smerovanie a adresovanie)
- Zistenie ochoty prijať a založiť spojenie
- Výmena informácií o type použitého média v spojení (doba multimédií), aby sme mohli vytvoriť spojenie
- vytvorenie spojenia
- modifikácia parametrov existujúceho spojenia
- korektné ukončenie spojenia

ATM adresovanie

- Verejné (public) ATM (podľa ITU-T) - E.164
- Privátne ATM (ATM Forum)
  - DCC formát (kód krajiny podľa ISO 3166)
  - ICD formát (kód organizácie podľa ISO 6523)
  - NSAP kódovaný formát
- AFI definuje typ a formát IDI
- Adresa 20B dlhá

Pozn.

DCC - Data Country Code

ICD - International Code Designator

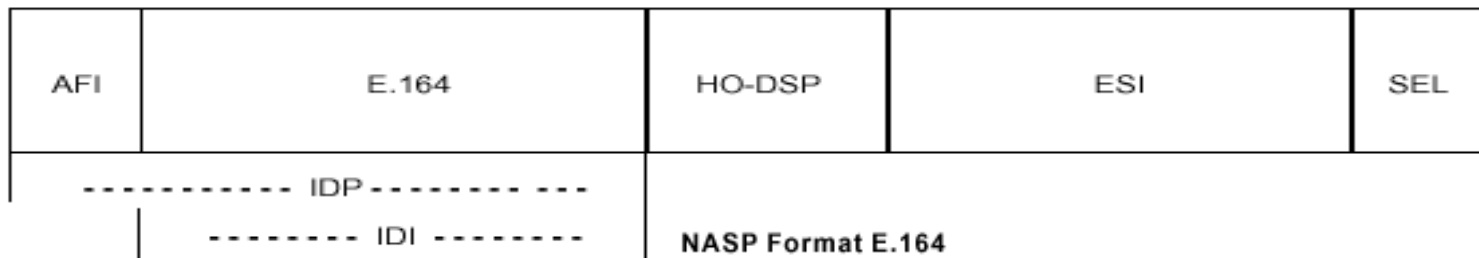
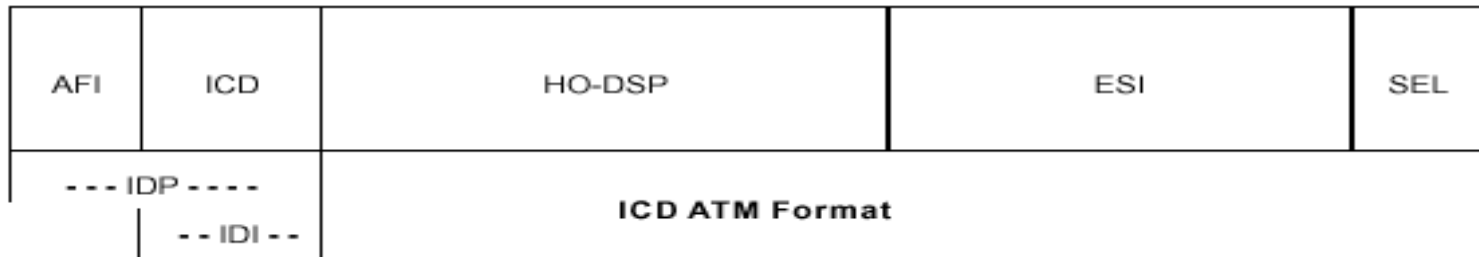
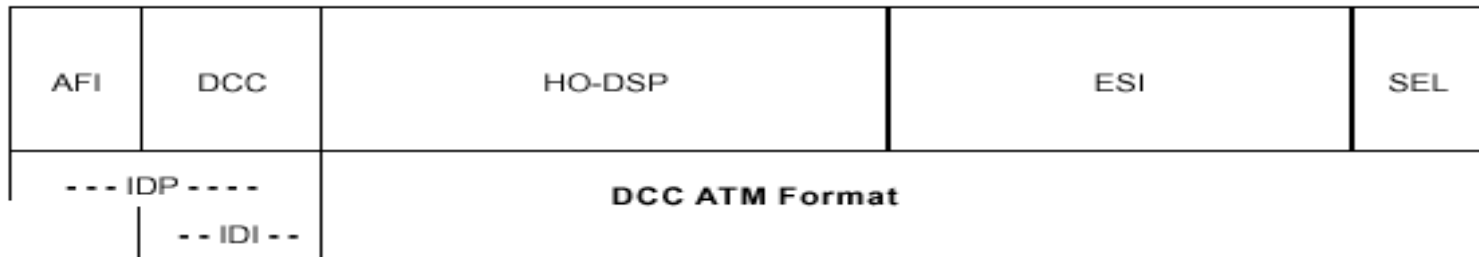
NSAP - Network Service Access Point

HO DSP - High Order DSP

ESI - End System Identifier

SEL - selector

ATM adresovanie (privátne siete)

AFI - Authority and Format Identifier

IDI - Initial Domain Identifier

DSP - Domain Specific Part

ATM signalizácia

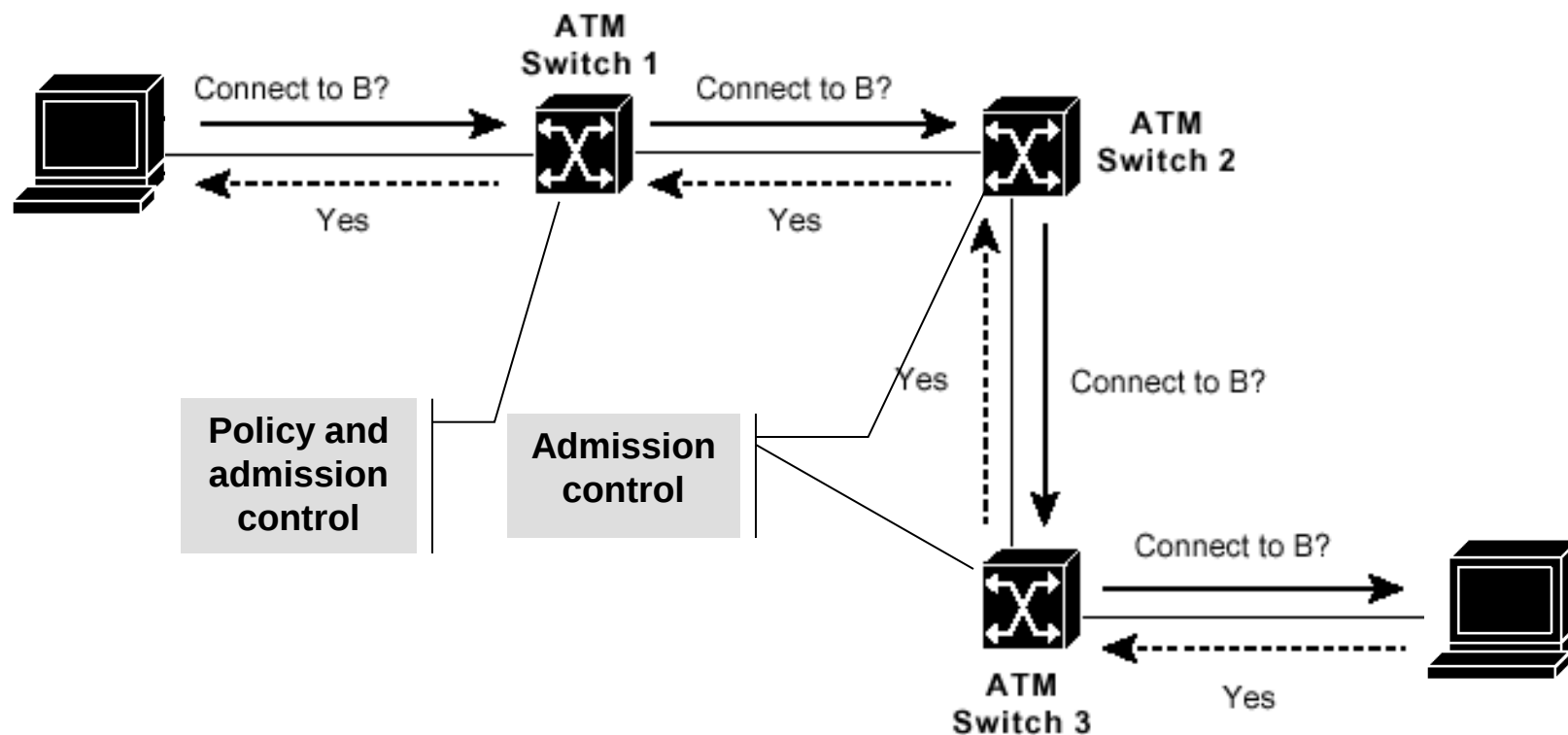
- Vytváranie, kontrola a rušenie spojenia
- Rovina riadenia (Control Plane)
- každé spojenie = vyhradený sign. kanál (SiVC)
- vytváranie a rušenie SiVC - metasignalizácia
- ITU-T: Q.2931, B-ISUP
- ATM Forum:
  - UNI 3.1, UNI 4.0, PNNI v1, IISP, B-ICI,
- obsah správy signalizačného protokolu

Header	PD	CR	Message Type	Message Length	Info Elements	/	/	

PD – Protocol Discriminator

CR – Call Reference

Atm signalizácia

UNI rozhranie - typy správ

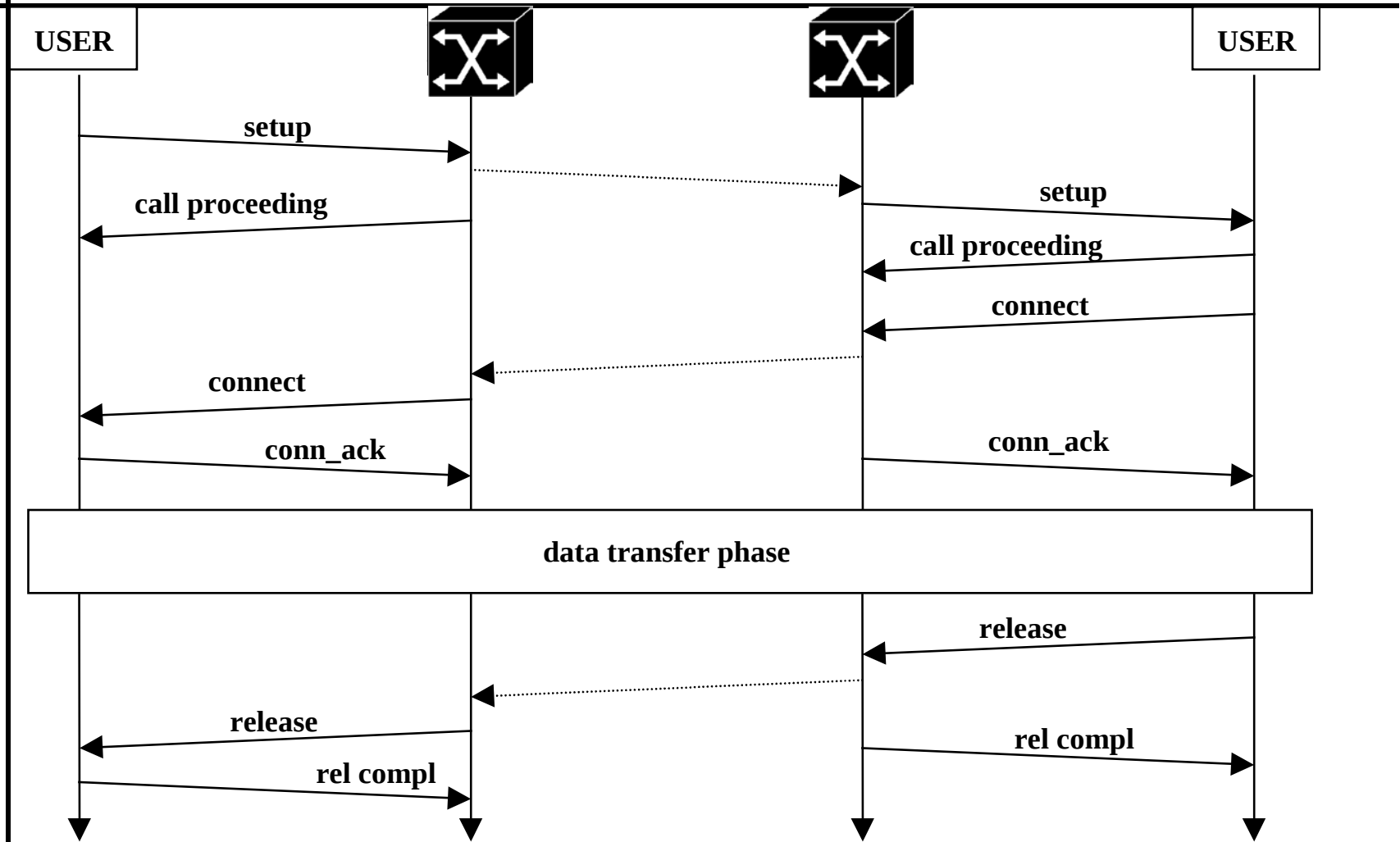
UNI 4.0

ATM

- Point to point spojenie
  - zostavenie spojenia
    - ALERTING
    - CALL PROCEEDING
    - CONNECT
    - CONNECT ACKNOWLEDGE
    - SETUP
  - rušenie spojenia
    - RELEASE
    - RELEASE COMPLET
  - status správy
    - STATUS ENQUIRE
    - STATUS
    - NOTIFY
  - manažment sign. Linky
    - RESTART a RESTART ACK
- Point to multipoint
  - ADD PARTY
  - ADD PARTY ACK
  - ADD PARTY REJECT
  - PARTY ALERTING
  - DROP PARTY
  - DROP PARTY ACK
  - LEAF SETUP REQUEST
  - LEAF SETUP FAILURE

Zostavenie a rušenie spojenia na UNI rozhraní

ATM

Signalizácia na NNI rozhraní

- NNI signalizačné protokoly
  - ATM Forum Interim InterSwitch Signaling Protocol (IISP)
  - ATM Forum Private Network-Network Interface (PNNI)
  - ATM Forum Broadband Inter-Carrier Interface (B-ICI)
  - ITU-T Broadband ISDN Services User Part (B-ISUP)

ATM

PNNI

ATM

- Definovaný ATM Forum ako PNNI 1.0
- zahŕňa dve kategórie protokolov
  1. protokol na distribuovanie informácií o topológii
    - parametre ATM liniek
      - max cell transfer delay (MCDT) - pre každú triedu z tried
      - max cell delay variation (MCDV)
      - max. cell loss ratio (MCLR)
      - administratívna váha linky
    - vlastnosti ATM liniek
      - Available Cell Rate (ACR)
      - Cell Rate Margin (CRM)
      - Variance Factor
  2. protokol definujúci tok signalizačných správ, scenáre spojení, mapovanie UNI - NNI, výber cesty a pod.

PNNI sieťový model

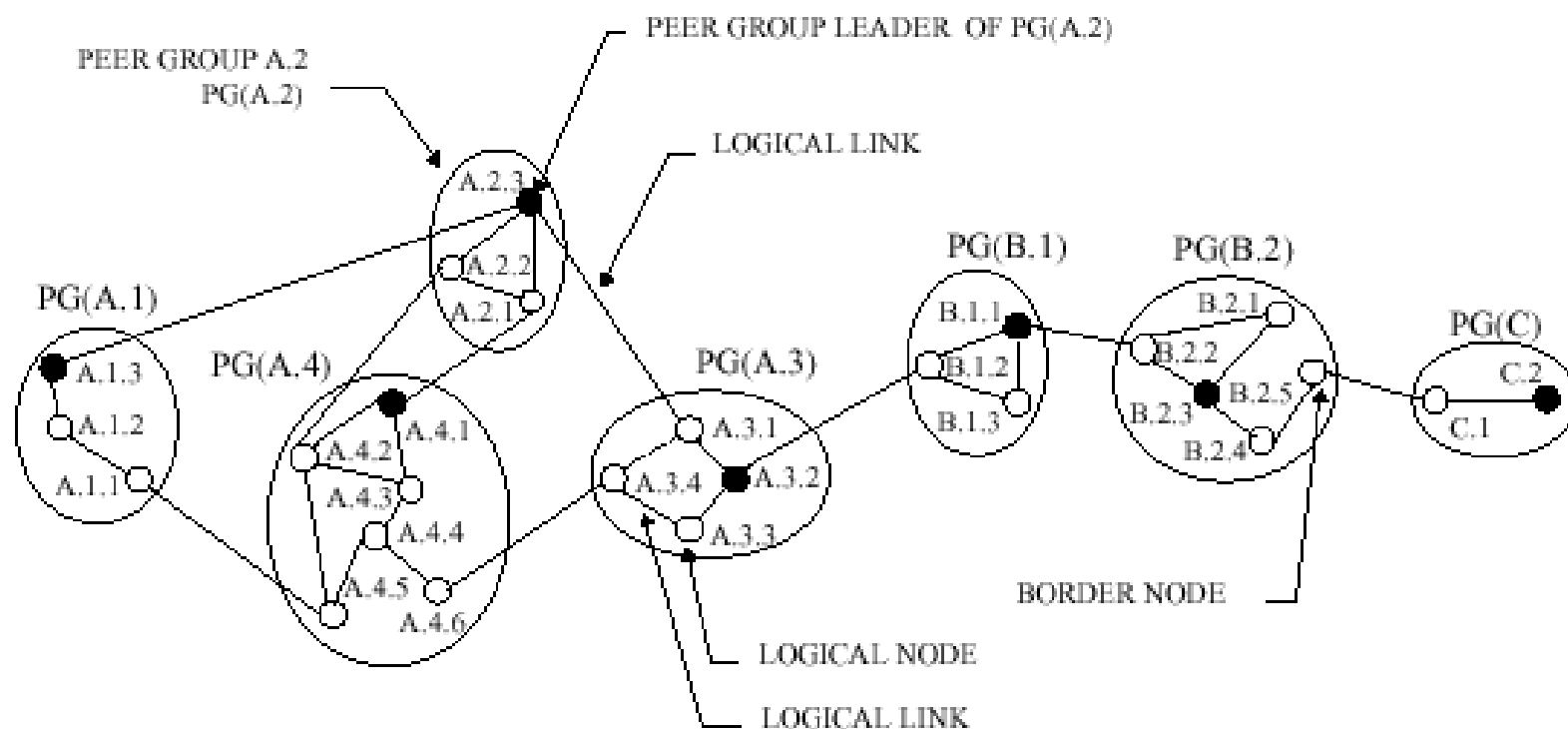
- Definovaný jednotný sieť. model
  - hierarchický
  - rekurzívny

Členenie

- Peer Groups - každá vlastné ID
- Peer group leader
- Funkcie:
  - Hello paket - zistím switche v jednej PG - prieskum
  - PNNI Topology State Elements (PTSE) - databáza
  - PTSP pakety – flooding
  - Voľba Peer Group Leader
  - Tvorba smerovacej hierarchie

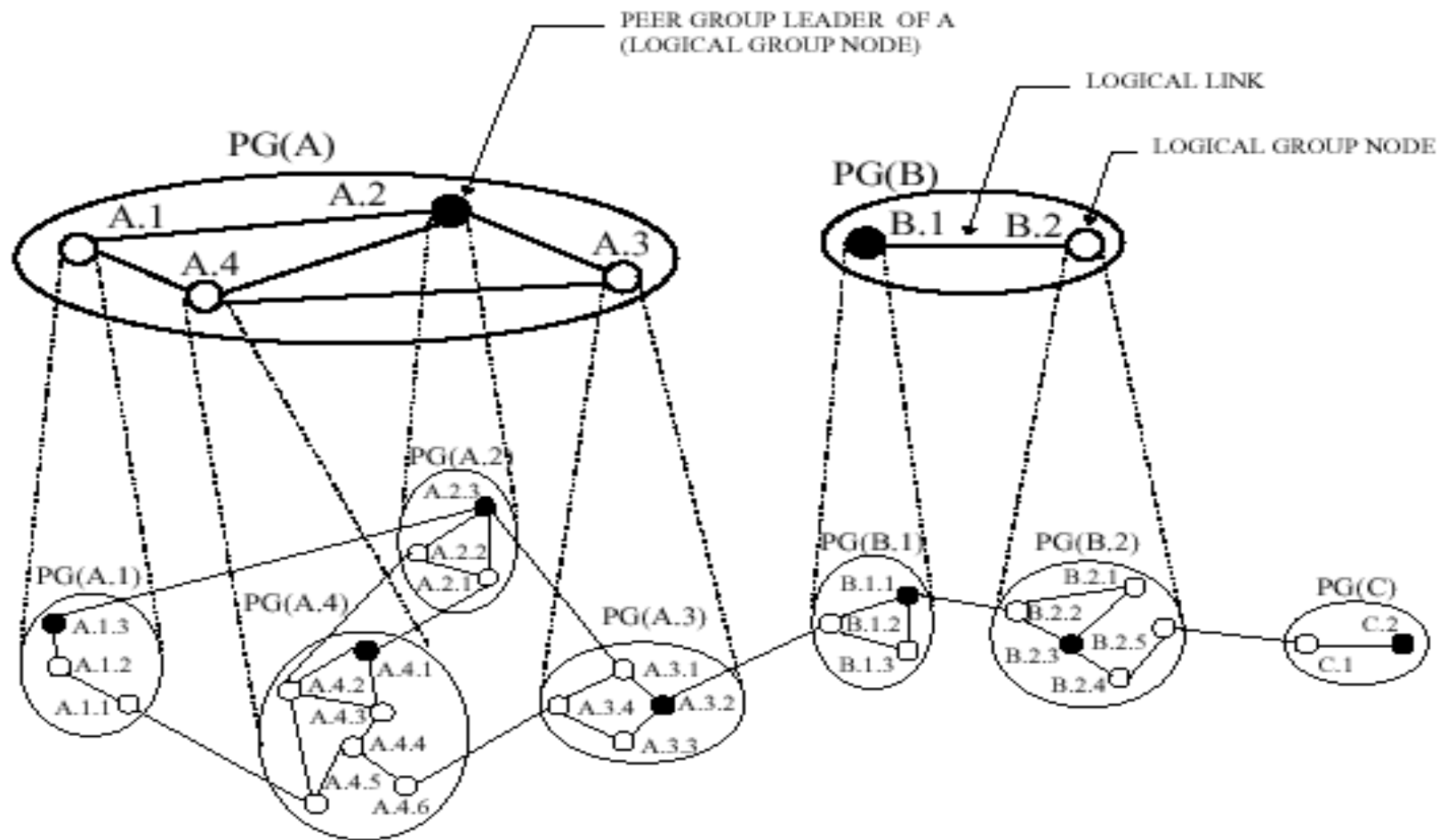
PNNI hierarchia

ATM

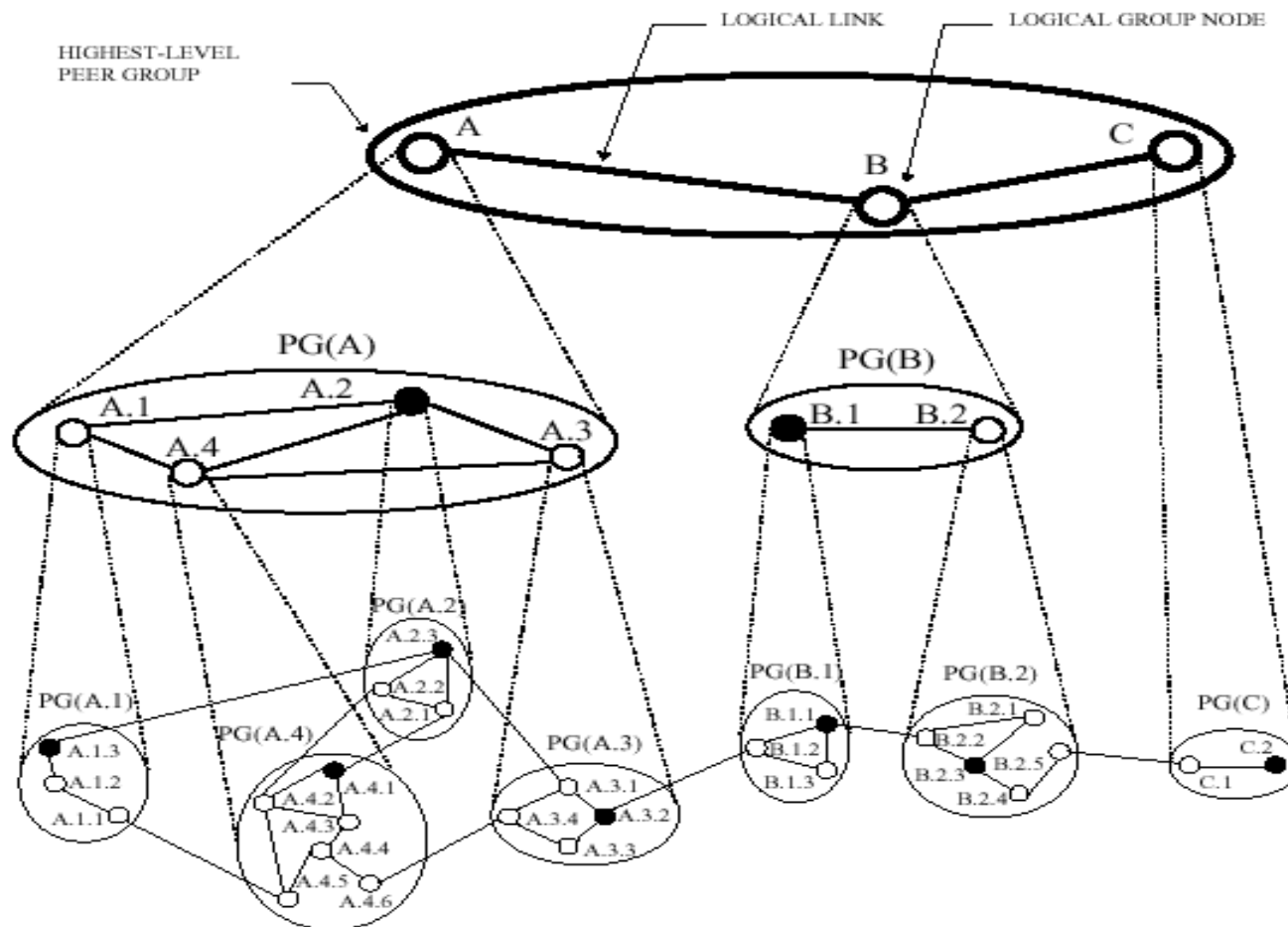

PNNI hierarchia (2)

ATM

PNNI hierarchia (3)

PNNI - charakteristiky

- Použitie PTSP paketov
- smerovanie typu *Source Routing*
- Generic CAC (GCAC) algoritmus
  - Počítaný switchom pre výber vhodnej cesty pre Source routing
- Actual CAC
  - Počítaný každým switchom či môže akceptovať spojenie bez ohrozenia QoS iných spojení
- *crackback* procedúra
- *callback* procedúra
- *Flooding (cez PTSP)*

Riadenie prevádzky

ATM

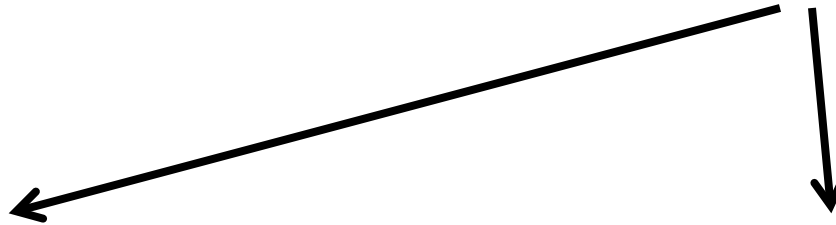
- Potrebné zabezpečiť
  - *Connection Admission Control (CAC)*
  - *Feedback Control*
  - *Usage Parameter Control (UPC)*
  - *Cell Loss Priority Control (CLP)*
  - *Traffic Shapping*
  - *Network Resource Management (NRM)*
  - *Frame Discard*
  - *ABR Flow Control*

Spolupráca s LAN/WAN

ATM

Peer model

Overlay model

–Native mód

- priame mapovanie sieťovej adresy do ATM adresy
- využíva mechanizmy rozlišovania adres

–LAN Emulation

- ATM emuluje činnosti LAN protokolov (cez medzi vrstvu, tzv. konverzačnú)
- IP pracuje ako nad „klasickou“ LAN sieťou

Existujúce riešenia

ATM

- Štandardy ATM Forum
  - LANE (LAN Emulation)
  - MPOA (Multi Protocol over ATM)
- Štandardy IETF
  - CLIP (Classical IP over ATM), základný štandard
  - doplňujúce štandardy
    - NHRP (Next Hop Resolution Protocol)
    - MARS (Multicast Address Resolution Protocol)